

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XIX. De monialibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus ordinariis & superioribus earum, ut curent colligi fidelium eleemosynas per conversas, quæ non sint professe, vel si professe fuerint, sint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguas extra tamen monasterium degant, & non ingrediantur clausuram aliarum monialium, nisi in casibus ex earum constitutionibus permissis, & de earum domibus exire non possint pro huiusmodi eleemosynis colligendis, nisi de licentia ordinarii, vel earum superiorum. Et de cætero nulla aliæ conversæ professe recipi amplius etiam de consensu suorum superiorum vel prælatorum possint. Quod si adversus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita, & inanis sit prout ex nunc nullam irritam facimus & annullamus. Quod si prædicto modo necessitatibus monialium & mulierum terrarum prædictarum succuri sufficerent non poterit, mandamus ipsis ordinariis & superioribus earum, ut ipsi provideant de aliis personis piis, & Deo devotis, quæ fidelium eleemosynas colligant, vel aliàs eò meliori & commodiori modo, quò fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum monialium & mulierum prædictarum, arbitrio ordinariarum & superiorum earundem, prout eis congruentius expedire videbitur, provideatur & succurratur. Et ne propter monialium numerum excessivum clausuræ observatio violetur, inherentes etiam similiter dispositioni dictæ constitutionis Bonifacii, & Concilii Tridentini decreto, monialibus prædictis, & illorum superioribus & ordinariis districtè inhibendo præcipimus & mandamus, ne plures in earum monasteriis recipiant & admittant, si ve recipi & admitti permittant, quàm ex propriis redditibus ipsorum monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè sustentari possint. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ sub obestatione divini iudicii & interminatione maledictionis aeternæ universis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in civitatibus & dioc. propriis nostras publicari faciant, ac in monasteriis monialium sibi ordinario iure subjectis, in his verò quæ ad Roman. mediatè vel immediatè spectant Ecclesiam, sedis Apostolicæ auctoritate, unà cum superioribus eorundem monasteriorum, clausuram, ut præmittitur, quamprimum poterint servari procurent, contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Ac, ut hoc tam salutare decernimus, & obsecramus per viscera misericordie Domini nostri Iesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum injungentes, quòd in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis monialium superioribus assistant, ac suum favorem & auxilium præstent, ac impediennes poenis etiam temporalibus afficiant.

Idem.

In eandem infirmitatis, lepra, vel Epidemica necessitate, monialibus egrediendi à clausura non denegatur postulata facultas.

CAP. III.

DEORI & honestati omnium sanctimonialium, quarum Iesus Christus Dominus noster sponsus est, ut in puritate & castitate super aedificantes in ipso feliciter inhabitare valeant, consulentes, ea quæ illarum existimationi detrudere possent, decet nos consultò summo vere. Sanè periculo & scandalo plena res est, ac regulari observantia vehementer adversatur, sanctimoniales aliquando parentes, fratres, sorores, aut alios agnatos vel cognatos, nec non monasteria, & alia filiariones nuncupata etiam eis subiecta visitandi, aut infirmitatis causa, aliove prætextu à monasteriis exire, & per secularium

personarum domos discurrere & vagari, quo vel colore eximium quoque honestatis & pudicitie decus in discrimen committunt. Unde nos malo hæc proposita pastoralis officii debito salubriter occurrere volumus, inherentes etiam decreto sacri Concilii Tridentini, de clausura monialium disponenti, ac aliis nostris literis, per huiusmodi clausuram editis adiacentes, volumus, facimus, & ordinamus nulli Abbatiarum, Prioratuum, aliarumve monialium, etiam Carthusien. Cisterciensium, sancti Benedicti, & mendicantium, & quorumcumque aliorum ordinum, etiam militiarum, ac statuum, capitulum, conditionum, dignitatum, ac præminentiarum, assensuum, etiam à Regia vel illius Regiæ potestatis, ac cætero etiam infirmitatis, seu aliorum monasteriorum, etiam reis subjectorum, aut domorum, parentum, aliorumve consanguineorum visitandorum, aliove occasione, & prætextu, nisi ex causa magis incensurabili, vel infirmitatis, lepræ, aut Epidemice, quæ tamen infirmitas præter alios ordinum superiores, quibus cura monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium locum ordinarium, etiam si prædicta monasteria ab Episcoporum & ordinariarum jurisdictione exempta esse reperiantur, cognita & expresse in scriptis approbata sit, à monasteriis præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extralla, nec ad necessarium tempus stare licere. Alter autem, quam ut præfertur egredientes, seu licentiam excedendi quomodocumque concedentes, nec non comitantes, ac aliam receptantes personas sive laicas, aut seculares, vel clericales, consanguineas vel non, excommunicantur, & majoris late sententia vinculo statim eo ipso obliqua declaratione subiacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolvi nequeant. Et insuper tam egressas, quam præfidentes & alios superiores prædictos, eis licentiam huiusmodi concedentes, dignitates, officia, & administrationibus, per eos eos tunc obtentis, privamus, & illas & illos ad obtentum, & alia in posterum obtinenda inhabiles, nec non licentias & facultates seu indulta & privilegia extantia in monasteriis, & extralla standi, à nobis, seu alio Romano Pontifice prædecessore nostro, ac sedis Apostolicæ Nunciis & Legatis, etiam de latere, ac maiore potestate, aut ordinum prædictorum superioribus, aliove personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis, restitutivis, præfativis, mentis autelatis, etiam novam gratiam & datam concedentibus, aliove effectibus, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam novo proprio, & ex certa scientia, deq; Apostolice potestatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, necnon S. R. E. Cardinalium nominum, & contemplatione, ac instantia, vel alia quomodolibet concessa (quæ prorsus abolemus) ac literas de super concessas, & in posterum concedendas & confirmandas nullas & invalidas, nulliusque roboris, ac momenti fore, nec illas habentibus & habituris iustitiam aliter iudicandi, fungentes, sublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, irritum quoque & inane quicquid super his à quoquam quavis auctoritate licenter vel ignoranter contigerit attentari decernimus. Rom. Cal. Febr. 1569.

Gregorius XIII. ex Concilio Tridentino.

Prælati & alii monasteriorum monialium non habentes in casibus tantummodo in gentium necessitate parvo comitatus ingrediuntur.

CAP. IV.

DVBIIIS, quæ emergunt, declaracionis remedium expedit adhibere. Cum igitur super eo quòd optima principum ratione Concilium sancti Tridentinum, decernit de in constitutione sac. rec. Pii Papæ V. prædecessoris nostri Nonis Iulii Pontificatus sui anno tertio, acque

item nostra Idibus Junii Pontificatus nostri anno quarto editis, fuit provifum, ne cui in posterum, nisi in casibus necessariis, septa monasteriorum monialium ingrediendi concederetur licentia, à nonnullis dubitatum fuisse, sciamus circa personas, quæ alterius ad id licentia non indigent, sed sui auctoritate officii nituntur, an liceat eis prohibito suæ voluntatis hujusmodi septa ingredi, vel potius servare debeant ipsi quoque regulam à Concilio præscriptam. Nos omnem hæsitationis materiam tollere, & viam scandalis præcidere, ac sanctimonialium quieti consulere volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes tam seculares quàm regulares, quibus cura & regimen monasteriorum monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi monasteria prædicta ita demum uti posse, si

id faciant in casibus necessariis, & à paucis iisq; senioribus, ac religiosis personis comitati. Quocirca univèrsos & singulos Episcopali, seu majori, ac etiam Cardinalatus dignitate præditos, necnon quorumvis ordinum Abbates, Priores, ministros, & alios quoscunq; superiores regulares serió monemus, ut facultate hujusmodi, qui eam habent, præterquam in casibus, ut præfertur, necessariis, neutiquam utantur. Quòd si contrafecerint, eadem auctoritate Apostol. statuimus atq; decernimus, qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ingressu Ecclesiæ interdictos, pro secunda à munere Pontificali & à divinis suspensos, ac deinceps ipso facto absq; alia declaratione excommunicatos existere, regulares verò omni officio ac ministerio privatos excommunicationi similiter subjacere. Rom. 23. Dec. 1584.

FINIS.

SEPTIMI DECRE-
TALIIUM
LIBER QUARTUS.

TITULUS I.
DE MATRIMONIIS ET SPONSALIBUS.

PAULUS QUARTUS.

Qui spe obtinenda dispensationis matrimonium contrahunt in gradibus prohibitis, in posterum Pontificia gratia per hujusmodi dispensationes non gaudeant, etiamsi ex copula sequatur sit proles.

CAPUT I.

A ea ipsa die, qua divina bonitas nos (licet tanto oneri impares) regenda universalis ejus Ecclesiæ præficere dignata est, nunquam cessavimus cogitare, quo pacto singuli abusus nostra diligentia tollerentur, diversas superinde constitutiones, juxta causam exigentiam quotidie promulgando & publicando. Hinc est quòd cum (sicut nobis nuper innotuit) à nonnullis annis citra introductum sit, ut qui matrimon. in secundo consanguinitatis vel affinitat. gradu contrahere anhelant, scientes se dispensationem à sede Apostolica super hujusmodi matrimon. contrahendo obtinere non posse, sub fiducia illam super eodem matrimon. postquam contractam fuerit, reportandi, matrimon. ipsum de facto contrahant, & carnali copula consumment, excommunicat. sententiam in Concil. Vien. contra matrimon. in gradibus prohibitis scienter contrahentes promulgatam damnabiliter incurrendo. Et deinde sub prætextu, quòd si divortium fieret inter eos, gravia exinde inter eos & eorum consanguineos & affines scandala possent verisimiliter exoriri, & mulier perpetuò diffamata remaneret, absolutionem necessariam, & dispensationem opportunam, quas sibi debitas concedi exposulent,

sicq; absolutionem, dispensationem (quas aliàs non obtinerent) eo prætextu ut plurimum reportent in scandalum plurimorum. Nos considerantes præmissa causam tribuere delinquendi, & incestum committendi, & ex delicto, loco pœnæ, commodum, & appetitus satisfactionem reportari, malitias hominum occurrere volentes, pœnas nostras omnibus innotescere volumus, quòd nos lapsò tempore, infra quod notitia præsentium in partibus, ex quibus similes dispensationes peti continget, verisimiliter haberi poterit, absolutiones, & dispensationes hujusmodi ex prætextu prædicto, etiam si proles ex matrimon. sic contracto subsequuta fuerit, nullatenus, sed solum ex causa urgèntissima pro bono publico, & à jure considerata, per nos tantum, & non alium approbanda, cõcedemus, & quòd dispensationes ex alia causa nostris temporibus perpetuò exulabunt, quòd nobis licere non patimur, nostris successoribus indicantes. Rom. Idib. Dec. 1555.

(Eandem constitutionem prius Clemens VII. scripsit, quam habes infra eod. cap. 3.)

Pius Quintus.

Publica honestatis qua ex sponsalibus contrahitur impedimentum nullus aut parum frequens est usus, quoniam sponsalia de futuro